

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ КРЕДИТІВ БАНКІВ

Одним з шляхів удосконалення обліку господарської діяльності підприємств є використання автоматизованих обліково-аналітичних систем, застосування яких дозволяє підвищити якість, оперативність, точність, об'єктивність вихідної облікової інформації та надати її у зручному для подальшого аналізу й прийняття рішень вигляді.

Проблемам автоматизації обліку присвячено роботи відомих вітчизняних вчених, таких як Береза А.М., Гужва В.М., Бутинець Ф.Ф. та інші, в яких розглядаються як теоретичні питання автоматизації, так і питання практичного застосування сучасних інформаційних систем і технологій в обліку [1-6].

Сучасні системи автоматизованого обліку містять великий набір типових рішень, серед яких широке застосування набула система «1С: Бухгалтерія» [3-6]. Однак, деякі ділянки обліку, зокрема ділянка обліку кредитів банків, в ній не автоматизовано.

Метою даної роботи є розширення функціональних можливостей системи автоматизованого обліку «1С: Бухгалтерія», що дозволить використовувати її для автоматизованого обліку кредитів банків. Для досягнення поставленої мети необхідно:

1. Провести аналіз типових операцій і бухгалтерських проведення з обліку кредитів банків для виявлення можливостей, які повинна забезпечити система «1С: Бухгалтерія» з цієї ділянки обліку.

2. Провести аналіз налуштувань рахунків обліку кредитів банків та довідників, які містять інформацію щодо кредитів банків, в системі «1С: Бухгалтерія».

3. Створити засоби автоматизованого обліку і аналізу кредитів банків в системі «1С: Бухгалтерія».

В результаті аналізу типових операцій і бухгалтерських проведення з обліку кредитів банків [7] виявлено склад типових операцій, коди кореспондуючих рахунків бухгалтерських проведення та об'єкти аналітичного обліку на рахунках обліку кредитів банків.

Аналіз рахунків обліку кредитів банків (субрахунки рахунку 50 «Довгострокові позики» та рахунку 60 «Короткострокові позики») в системі «1С: Бухгалтерія» показав, що аналітичний облік на цих рахунках здійснюється в розрізі окремих кредитів, інформація про

які зберігається в довіднику «Кредити» системи «1С: Бухгалтерія». Кожен елемент довідника містить таку інформацію про кредит: найменування кредиту; найменування кредитора; найменування банку та код рахунку, де відкритий кредит; термін повернення кредиту; відсоткова ставка кредиту; джерело фінансування кредиту.

Отже, аналіз налаштувань рахунків обліку кредитів та довідника кредитів дозволяють зробити висновок, що вони повністю відповідають вимогам до обліку кредитів банків і не вимагають внесення змін до них. Таким чином, в системі «1С: Бухгалтерія» необхідно створити лише засоби автоматизованого обліку і аналізу кредитів банків.

Для обліку отримання та погашення кредитів банків створено спеціалізований документ «Кредити банків», який містить такі реквізити:

1. „Вид операції” – визначає вид операції кредиту банку та відповідно рахунок обліку кредиту банку або розрахунків за нарахованими відсотками і може приймати такі значення:

- „Отримання короткострокового кредиту” (субрахунок рахунку 60 «Короткострокові позики»);

- „Погашення короткострокового кредиту” (субрахунок рахунку 60 «Короткострокові позики»);

- „Отримання довгострокового кредиту” (субрахунок рахунку 50 «Довгострокові позики»);

- „Погашення довгострокового кредиту” (субрахунок рахунку 50 «Довгострокові позики»);

- „Нарахування відсотків по кредиту ” (субрахунок рахунку 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»);

- „Сплата відсотків по кредиту ” (субрахунок рахунку 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»).

Значення цього реквізиту зберігаються у створеному переліченні „Види операцій кредитів банків”.

2. Група „Кредит” включає такі реквізити:

2.1. „Найменування” – визначає найменування кредиту, значення якого вибирається з довідника „Кредити”.

2.2. „Валюта” – визначає найменування валюти кредитування, значення якого вибирається з довідника „Валюти”, та відповідно код субрахунку обліку кредитів (для гривні – 501 «Довгострокові кредити банків в національній валюті» або 601 «Короткострокові кредити банків в національній валюті», для інших валют – 502 «Довгострокові кредити банків в іноземній валюті» або 602 «Корткострокові кредити банків в іноземній валюті») або

субрахунку розрахунків за нарахованими відсотками (для гривні – 6841 «Розрахунки за нарахованими відсотками в національній валюті», для інших валют – 6842 «Розрахунки за нарахованими відсотками в іноземній валюті».

2.3. „Сума” – сума кредиту в вибраній валюті. Якщо сума вказана в валюті, відмінній від гривні, то гривневий еквівалент визначається по курсу валюти на дату документа.

3. Група „Коррахунок” включає такі реквізити:

3.1. „Рахунок” – код бухгалтерського рахунку, що кореспондує з рахунком обліку кредитів або рахунком розрахунків за нарахованими відсотками.

3.2. „Субkonto1” та „Субkonto2” – об’єкти аналітичного обліку на кореспондуючому рахунку.

4. „Примітки” – довільний коментар.

Для аналізу кредитів банків створено спеціалізований звіт «Відомість кредитів банків». У вікні визначення параметрів формування звіту вказується період формування звіту та при необхідності – об’єкт аналітики (найменування кредиту). Сформований за визначений період звіт по окремому або всіх кредитах відображає інформацію про найменування кредитора, відсоткову ставку кредиту, дати отримання кредиту, сплати відсотків по кредиту та погашення кредиту.

Таким чином, на підставі аналізу типових операцій і бухгалтерських проведення з обліку кредитів банків було створено засоби автоматизованого обліку і аналізу кредитів банків, що розширило функціональні можливості системи «1С: Бухгалтерія». Метою подальших розробок у досліджуваному напрямку є автоматизація інших ділянок обліку, які не автоматизовано в системі «1С: Бухгалтерія».

Список використаних джерел:

1. Береза А.М. *Основи створення інформаційних систем: Навчальний посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2001. – 214 с.*
2. Гужва В.М. *Інформаційні системи і технології на підприємствах: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 400 с.*
3. *Інформаційні системи і технології в обліку: Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності /Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, В.В. Євдокимов, Легенчук С.Ф. - За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – 3-е вид., перероб. і доп. – Житомир: ПП „Рута”, 2007. – 468 с.*
4. Писаревська Т.А. *Інформаційні системи обліку та аудиту: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2004. – 369 с.*
5. Терещенко Л.О., Матієнко-Зубенко І.І. *Інформаційні системи і технології в обліку: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2004. – 187 с.*
6. Шквір В.Д., Загородній А.Г., Височан О.С. *Інформаційні системи і технології в обліку: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К: Знання, 2007. – 439 с.*
7. *Бухгалтерський облік в Україні: Навч. посібник. За ред. Р.Л. Хом’яка. – 6-тє вид., доп. і перероб. – Львів: Національний університет „Львівська політехніка”, „Інтелект-Захід”, 2007. – 1200 с.*